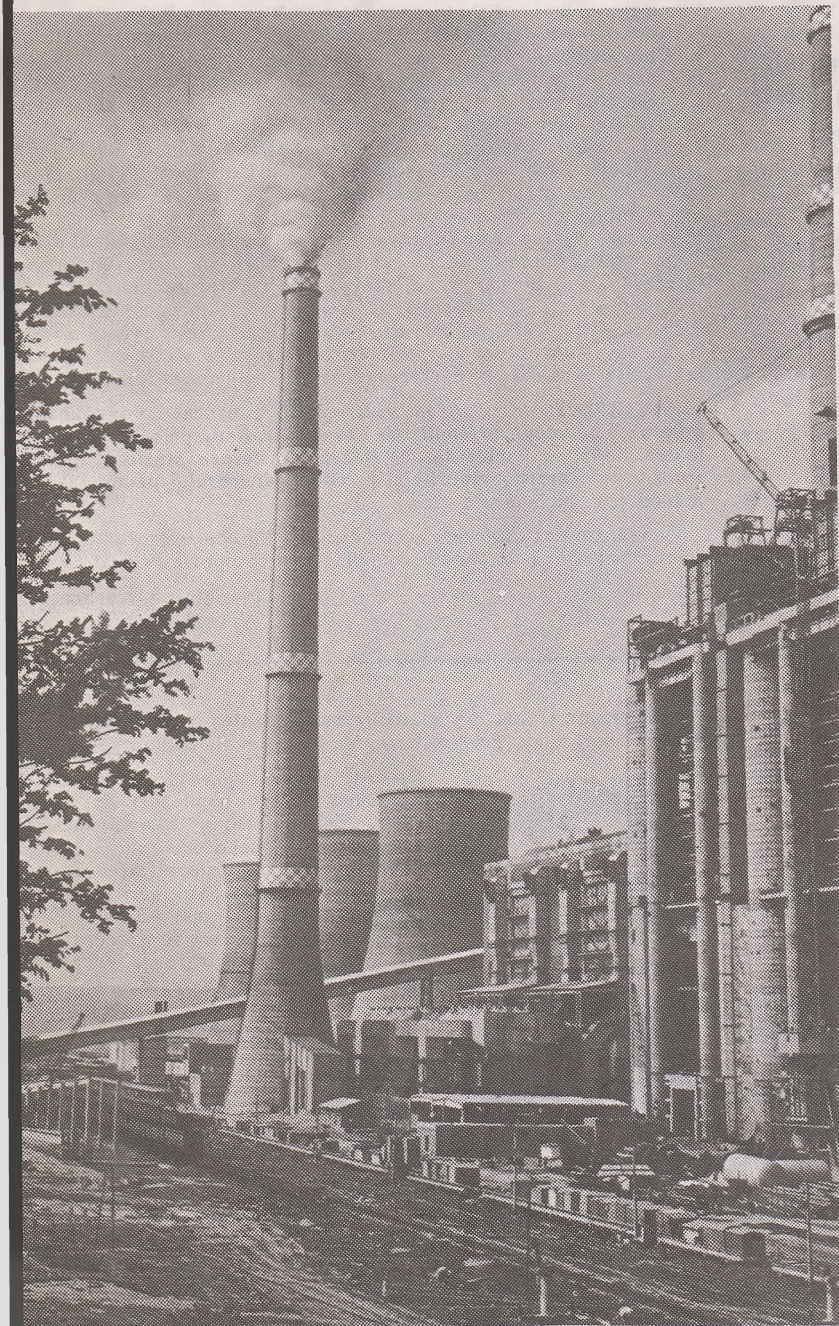

Veac nou

REVISTĂ A CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Nr. 23 (1525) ● Anul XXX ● Septembrie 1974

În opt zile producem tot atîta energie electrică cît în tot anul 1938!

Carta viitorului nostru

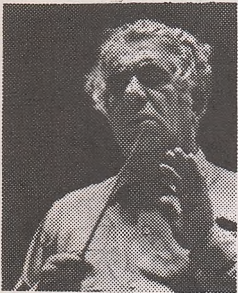
Marile succese dobîndite de națiunea noastră, sub conducerea Partidului Comunist Român, în edificarea noii orînduiri, în dezvoltarea impetuoasă a industriei și agriculturii, în înflorirea științei și culturii, în creșterea bunăstării materiale și spirituale sînt o dovadă elocventă a superiorității socialismului, a forței creatoare de care este însuflețit un popor deplin stăpîn pe destinele sale și care își făurește în mod conștient viitorul.

Proiectul Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism — laolaltă cu proiectul de Directive ale Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a țării în perioada 1981—1990 — ne prefigurează acum cu o excepțională pregnanță viitorul strălucit al patriei noastre, înarmează partidul și poporul cu un îndreptar clar de acțiune în vederea construirii celei mai înaintate și mai drepte societăți. „Programul — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — dă o orientare generală științifică, marxist-leninistă, pentru întregă activitate pe plan național și internațional a partidului și poporului nostru. El stabilește linia generală de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare pe calea comunismului în România, de participare activă a țării noastre la viața internațională, la lupta pentru transformarea pe baze noi a omenirii, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, a unei lumi a păcii și colaborării între toate popoarele”.

Cartă fundamentală ideologică, teoretică și politică a partidului, Programul Partidului Comunist Român se întemeiază pe legitățile obiective ale dezvoltării sociale, trasînd căile aplicării creatoare a acestor legități la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale patriei noastre. El se reazemă pe interesele întregului nostru popor, creînd premisele pentru ridicarea societății noastre pe noi culmi de progres și civilizație, asigurîndu-i un loc demn în marea familie a țărilor socialiste, a popoarelor libere, și făcînd să sporească și mai mult contribuția României la creșterea prestigiului socialismului pe plan mondial, la înfăptuirea unei noi ordini democratice în relațiile internaționale.

Tocmai de aceea, dezbateră acestui document de excepțională însemnătate, care trasează direcțiile fundamentale ale activității partidului, ale dezvoltării țării pe o perioadă de 20—25 de ani, a luat amploarea unei acțiuni civice fără precedent, care exprimă cuvîntul națiunii asupra problemelor de bază ale vieții ei, ale propășirii și perspectivelor ei istorice și proiectează o lumină puternică, însuflețitoare spre idealul călăuzitor al întregii opere constructive a poporului român — COMUNISMUL.

ÎNTÎLNIRE CU ARAM HACIATURIAN

Personalitate marcantă a vieții muzicale sovietice și internaționale, Aram Haciaturian a intrat în al optulea deceniu de existență. Curînd după aceea, cu prilejul unei călătorii pe care am făcut-o în U.R.S.S., l-am întîlnit la Moscova și a avut amabilitatea să-mi acorde un interviu.

— Maestre Haciaturian, creația dv. muzicală este binecunoscută și apreciată în România. Melomanii români ar fi interesați să afe noutăți despre activitatea dv.

— Este o întrebare de care compozitorii nu scapă. Însă părerea mea este că un artist care se respectă nu poate anunța cu anticipație ce are de gînd să facă. Acum lucrez, firește, mult mai lent decît o făceam înainte, dată fiind vîrsta pe care o am. Scriu cîteva piese instrumentale, o lucrare vocală de proporții mai mici, dar despre toate acestea vom vorbi abia după ce vor fi gata, și chiar mai mult, după ce vor fi interpretate.

In continuare, l-am rugat pe distinsul interlocutor să evoce amintirile care îl leagă de România.

— Cînd în România abia se statornicise regimul democrat, renumitul nostru violonist David Oistrach s-a întîlnit cu marele compozitor, violonist, pianist, dirijor și pedagog român George Enescu și i-a oferit partitura concertului meu pentru vioară. Marele muzician care a fost Enescu a învățat-o rapid și, venind în turneu la Mos-

cova, la o vîrstă destul de înaintată, a interpretat-o în Sala Ceikovski, spre marea mea satisfacție. Am fost încîntat să-l cunosc, să-i strîng mîna, să-i mulțumesc pentru admirabila-i interpretare.

L-am cunoscut bine și pe reputatul compozitor Mihail Jora, m-a legat o caldă prietenie de marele dirijor George Georgescu, care mi-a interpretat Simfonia a II-a. Ori de cîte ori dirija simfonia mea îmi trimitea o telegramă, indiferent în ce țară se afla.

Întrețin relații amicale cu Ion Dumitrescu, președintele Uniunii Compozitorilor din România — a cărui fiică, Ilinca, este studentă la Conservatorul din Moscova — cu talentații compozitori Toduță, Ciortea. Nu pot să nu amintesc de prietenul și fostul meu elev Anatol Vieru și mă bucur mult pentru succesele pe care le înregistrează nu numai în România, ci și peste hotare. Îl cunosc foarte bine și pe Tiberiu Olah, care de asemenea a urmat Conservatorul din Moscova. Îmi face plăcere să aud că lucrează cu talent și sîrguință. Mai am și mulți alți prieteni muzicieni în România.

Sau un alt fapt semnificativ. La una din edițiile concursului internațional „Enescu”, la care eram membru în juriu, violonista franceză Claire Bernard a cucerit premiul I, interpretînd concertul meu, iar firma „Electrec” m-a solicitat să înregistrez această lucrare. Astfel încît, pe pămînt românesc, o orchestră românească, o solistă franceză și un compozitor-dirijor sovietic au realizat acest disc excelent, care este difuzat azi în întreaga lume.

Încăzit de amintiri, Aram Haciaturian a evocat „un concediu minunat” petrecut cu familia pe litoralul nostru, pe care îl admiră foarte mult, a vorbit despre București, despre muzica populară românească, despre vinurile și fructele generosului pămînt al României și în încheiere a spus:

— Transmit salutul meu cordial poporului român, tuturor muzicienilor români și în special colegilor mei compozitori.

Madeleine Karacașian

Griji mari pentru cei mici

— Stimate Viniciu Gafița, dacă ați face un bilanț în cîteva rînduri al traducerilor în limba română a literaturii sovietice pentru copii — evident, prin prisma editurii „Ion Creangă” — care ar fi concluziile sale?

— Dintre cele mai îmbucurătoare, desigur. S-a avut în vedere atît literatura rusă, cît și a celorlalte popoare din Uniunea Sovietică, pornindu-se de la creația folclorică. Astfel, în colecțiile „Traista cu povești” și „Povești nemuritoare” am publicat basme ruse, ucrainene, gruzine, uzbeki, armene etc. Au apărut volume și în afara seriilor și colecțiilor, cuprinzînd culegeri de povești și vestiri frumoase ilustrate ale unor scriitori clasici ca Pușkin, Lev Tolstoi, Nekrasov, Turgheniev, Cehov, Alexei Tolstoi, Gorki și alții. De o mare adeviziune se bucură și cărțile unor scriitori sovietici ca Maikovski, Gaidar, Mihalkov, Nosov, V. Oseeva, Agnia Barto, V. Bianki, K. Ciukovski, A. Ribakov, Eno Raud etc. Dealțul, urmărîm „la zi” literatura sovietică pentru copii, preluînd în măsura

posibilităților titluri din aparițiile mai recente, datorate unor autori ca V. Kiselev, K. Moiseeva, V. Krapivin, I. Bahmut etc.

— Ați urmărit pînă acum circulația literaturii pentru copii într-un singur sens. Există desigur o reciprocitate în privința traducerilor.

— Bineînțeles. Reciprocitatea în relațiile editoriale cu toate țările este de fapt și una din cerințele Apelului Confătuirii de la Moscova a scriitorilor pentru copii din lumea întreagă. În bibliotecile pentru copii din U.R.S.S. pot fi întîlnite cărți de Creangă, Sadoveanu, Arghezi, O. Pancu-Iași, Tiberiu Utan, I. Pop, Silvia Caralulis etc. Sînt în curs de realizare și traduceri din alți autori.

— Consfătuirea la care v-ați referit reprezintă, se pare, un moment important în activitatea dv., de aceea v-aș ruga să reveniți asupra ei.

— M-a impresionat în mod deosebit consensul scriitorilor care s-au întîlnit acolo, deși veneam din țări cu orînduiri sociale diferite. Pe lîngă scriitorii din aproape toate țările socialiste, se aflau reprezentanți ai literaturii pentru copii din S.U.A., Franța, Anglia, Japonia, India, Suedia, Finlanda, R.F. Germania, Spania, precum și din unele state africane. Atît în discuții cît și în Apelul Confătuirii s-a simțit dorința fierbinte a tuturor de a contribui prin lucrările lor la promovarea păcii și prieteniei în lume, de a crește generațiile noi în spiritul dreptății și echității sociale, al respectului reciproc și al încrederii în viitorul omenirii.

Iulia Scutaru

COLEGIUL DE REDACȚIE:

REDACTOR ȘEF — Nicolae Minei
SECRETAR GENERAL DE REDACȚIE — Dumitru Hîncu
MEMBRI: Octav Livezeanu, Iulia Cristea-Scutaru, Alexandru Brătescu

O VIZITA FRUCTUOASĂ

BOGATE IMPRESII DESPRE REALIZĂRILE ROMÂNIEȘTI

Printre oaspeții care ne-au vizitat țara cu prilejul sărbătoririi celei de a XXX-a aniversări a eliberării României de sub dominația fascistă, participând la festivitățile prilejuite de acest eveniment, s-a aflat și delegația organizațiilor obștești din U.R.S.S., condusă de U.R.S.S., prim-secretar al Comitetului regional Moscova al P.C.U.S., președintele conducerei centrale a Asociației de prietenie sovieto-române.

În ajunul marții sărbătorii delegația a participat la îngrăditele sesiunii jubiliare a Marii Adunări Naționale și a depus coroana de flori la Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism, la Monumentul eroilor patriei și la Monumentul eroilor sovietici, din Capitală. În ziua de 23 August a asistat la parada militară și demon-străția oamnelor muncii din Capitală.

În cursul vizitelor făcute delegația a vizitat o serie de obiective economice și culturale, între care platforma industrială de la Trgovîște, Expoziția realizărilor economice naționale 74, Combinatul de hirtie și celuloză, Fabrica de tricotaș și Casa de cultură a sindicatelor din județul Suceava. De asemenea, membri ai delegației au făcut vizite la Comitetul foș-tor luptători antifasciști din R.S. România, la Uniunea scriitorilor, la C.C. al U.T.C., la Consiliul Național al Femeilor și la Consiliul Central al Unirii Generale a Sindicatelor din România.

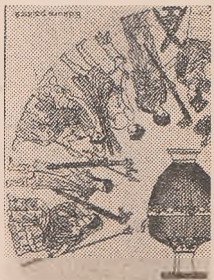
În cursul șederii în țara noastră delegația a fost primită de tovarășul Mihai Dalea, membru supliment al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului Central al U.G.S.R., președintele Consiliului general A.R.L.U.S., cu care prhej au avut loc convorbiri prietenești.

La încheierea vizitei, membrii delegației organizațiilor obștești din U.R.S.S. au plecat spre patrie ducând cu ei un bogat bagaj de impresii, cum a arătat tovarășul V.I. Konotop într-o declarație făcută preselor noastre. „Avem bogate impresii despre realizările dobândite de oamenii muncii din România, sub conducerea Partidului Comunist Român, în cele trei decenii de viață liberă — a spus oaspețele. Dam o înaltă apreciere acestor realizări, considerându-le ca o contribuție la întărirea sistemului socialist în ansamblu”.

O arie largă de preocupări și interese

DIN ACTIVITATEA EDITURII POLITICE

În activitatea sa, de aproape trei decenii, Editura politică a pus la îndemina cititorilor un număr impresionant de titluri din toate domeniile literaturii social-politice. Alături de lucrări originale, care formează partea principală a producției, s-au publicat numeroase traduceri din literatura social-politică a altor țări. Bogat reprezentate au fost și sînt traduceriile din limba rusă. Dintre cele care au văzut lumina tiparului în ultimii ani sînt de menționat, în mod deosebit, „Bazele logice ale științei” de P.V. Koplin, „Amintirile unui răzvrătit” de P.A. Kropotkin, „Religia în istoria popoarelor lumii” de P.A. To-karev.

Lucrarea lui Piotr Kropotkin, revolu-tionar, om de știință și publicist de seamă, este o carte care a intrat definitiv în patrimoniul memorabilisticii universale, fiind tradusă în numeroase limbi. Lectura acestor amintiri permite cititorului să cunoască o sumă de aspecte ale luptei de idei care a dus la nașterea și dezvoltarea ideilor socialiste, luptă din care a ieșit victorios marxism-leninismul.

Alături de lucrările traduse, în Editura politică au apărut și numeroase lucrări originale despre Uniunea Sovietică sau despre tradițiile de solidaritate internațională dintre cele două popoare. În acest capitol se înca-drează lucrări ca: „50 000 km. prin Uniunea Sovietică”, „Tradiții de solidaritate internaționalistă romano-sovietică”, mai multe lucrări despre Marea Revoluție Socialistă din Occident ca și despre spiritul acordat revoluționarilor ruși de către mișcarea revoluționară și democratică din România. În cele de mai sus am amintit numai câteva titluri, dar avem volumul editate în țară au parcurs și alte volume editate în ultimii ani sau au luat măcar cunoștință de apariția lor.

Limba română

în U.R.S.S.

În editura „Mejdunarodne otosenia” din Moscova a apărut edita a doua, revăzută și adăugită, a „Cursului practic de limba română” de Aida Sadetkaia, doctor în pedagogie.

Ca și în cazul primei editii, autoarea se adresează unui public larg, cu grija de a-l familiariza pe cei ce studiază limba română cu legile fundamentale și particularitățile acesteia. Îmbunătățirile aduse noului curs privesc în primul rînd prelucrarea și com-pletarea materialului fonetico-ortografic, revizuirea ortografiei conform ultimei edi-ții a îndreptarului publicat de Academia R.S.R., îmbogățirea vocabularului cu ter-mini noi. De asemenea, paginile manua-lului cuprind fragmente semnificative din operele unor scriitori ca Ion Luca Car-agiale, Mihai Eminescu, Alexandru Vlahuța, Mihail Sadoveanu, Marin Preda și alții.

Dealtfel, studiul limbii române cunoaște o remarcabilă extindere în Uniunea So-vietică. La universitățile din Moscova, Leningrad, Kiev, Tbilisi, Erevan funcțio-nează catedre de limba și literatură română.

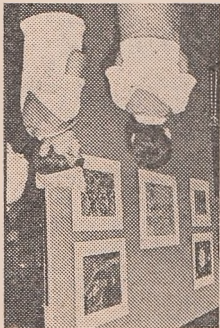
Autoportretul

copilariei

Expoziția de de-sene ale copiilor din România a atras la Palatul Pioneerilor din Moscova vizitatori mici și mari, bucurîndu-se de un frumos succes. În firmății cităm două opinii:

Alexandr Mihailov, pictor: Limbași plastică al tuturor copiilor din lume are numeroase elemente comune. Copiii români desenează cu mult talent și vădesc un impresionant simț al culorii. Lucrările lor, marturie a bogatei culturi naționale a poporului român, nu pot lăsa indiferent pe nimeni.

Oliga Grekova, directoarea Palatului Pioneerilor din Moscova: Cele aproximativ șazeaci de desene ale copiilor români vor-besc privitorilor despre viața lor cotidiană, despre sentimentul de frăție internațională, despre școală și vacanță, late, de exemplu, intitulat „Ei au crescut mai repede”, trei fetițe stau alături de trei castani tineri, care le întrec în înălțime. Este o exprimare impresionantă a comuniunii omului cu natura. Poate că unii dintre acești copii vor deveni pictori profesioniști și, peste ani, vor fi prezenți într-una din expozițiile de pictură românească ce se organizează cu regularitate la Moscova.

Evocări din alte vremi

Gîndurile mă poartă cu patru decenii în urmă cînd ascensiunea fascismului în Europa, marcată prin venirea la putere a hitleriștilor în Germania (ianuarie 1933), începea să adune deasupra Europei norii grei ai războiului. Expansiunea economică și politică a Germaniei naziste constituia o amenințare directă pentru independența națională și integritatea teritorială a României. În acest climat politic, poziția adoptată de Uniunea Sovietică în cadrul general al relațiilor internaționale, politica sa îndreptată spre asigurarea păcii în lume și stabilirea de relații normale între state au produs o simpatie crescîndă în rîndul poporului român.

În opinia publică românească se manifesta tot mai pregnant un curent de strîngere a legăturilor cu U.R.S.S. Partidul Comunist Român îngemăna strîns lupta activă contra pericolului fascist cu lupta pentru prietenie și alianță cu Uniunea Sovietică, apreciind statornicia unor relații de bună vecinătate cu U.R.S.S. ca un pas important pe calea extinderii colaborării dintre poporul român și poporul sovietic. În aceste condiții, la 9 iunie 1934 au fost stabilite legăturile diplomatice româno-sovietice.

În aceste împrejurări numeroși reprezentanți ai clasei muncitoare, țărănimii, ai intelectualității progresiste, răspunzînd apelului P.C.R., și-au adus contribuția la crearea Asociației „Amicii U.R.S.S.”, avînd convingerea fermă că această organizație reprezintă o punte în plus pentru cunoașterea și colaborarea dintre popoarele românești și sovietice.

„În mijlocul pregătirilor de război și al dictaturilor reacționare, fascistă și hitleristă, arăta prof. univ. Radu Cernătescu, întemeierea acestei asociații înseamnă un pas înainte spre înseninarea conștiințelor, pentru cunoașterea unor realități istorice, sociale și culturale, de mult recunoscute, stabilizate...” („Ecolul” din 5 august 1934). La scurt timp după constituire, Asociația a desfășurat o campanie de masă în vederea trimiterii în U.R.S.S. a unei delegații reprezentative care să participe, alături de delegațiile altor țări, la festivitățile prilejuite de aniversarea a 17 ani de la victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, urmînd ca la întoarcere să informeze obiectiv masele asupra celor văzute în marea țară vecină. „Vrem să știm adevărul asupra situației din Uniunea Sovietică”, „Vrem să vedem cum muncitorii și țărăniile din Uniunea Sovietică clădesc socialismul”, acestea erau lozincile sub care asociația a desfășurat campania din toamna anului 1934.

În cele din urmă, din cauza măsurilor luate de guvern, delegația a fost împiedicată să plece. Din cei zece membri cîți o alcătuiau, numai publicistul comunist Alexandru Sahia a reușit să ajungă la Moscova. În urma acestei călătorii el a scris cunoscuta lucrare „U.R.S.S. azi” apărută în 1935, la cîteva luni de la întoarcerea în țară, și reeditată scurt timp după aceea datorită epuizării sale.

o susținută activitate de informare

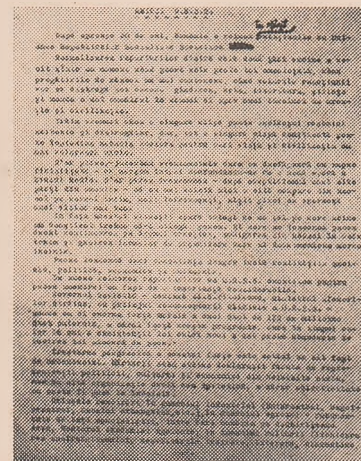
Asociația „Amicii U.R.S.S.” puna un accent deosebit pe desfășurarea activității culturale și științifice, activitate ce comporta o susținută muncă de informare, competentă. Aceste sarcini au revenit unui comitet de inițiativă, special creat pentru problemele științei și artei în cadrul asociației. Comitetul a organizat numeroase consfătuiri și conferințe pe teme științifice privind progresul realizat de savanții sovietici în diferite domenii. Ca urmare a interesului stîrnit de dezvoltarea științei sovietice, savanți români ca dr.

Gh. Marinescu, dr. Gr. Benetato, Marin Chirițescu-Arva și alții, au participat ulterior la congrese și reuniuni științifice în U.R.S.S.

O popularizare însemnată cunoaște în această perioadă opera unor mari scriitori sovietici ca Maxim Gorki, Nikolai Ostrovski, Feodor Gladkov, Mihail Șolohov, Vladimir Maiakovski, Serghei Esenin, Alexandr Blok și alții. Publicul cititor din România a putut astfel să ia cunoștință de o serie de romane, schițe, nuvele, poezii ale scriitorilor sovietici în traducere românească printre care amintim: „Așa s-a călît oțelul” de Ostrovski, „Cimentul” de Gladkov, „Pe Donul liniștit” de Șolohov, „Poeme” de Maiakovski etc. Printre semnatarii traducerilor din aceste opere amintim nume prestigioase ale literaturii românești cum sînt: Zaharia Stancu, Victor Eftimiu, Ion Pas, Măliusz József, George Lesnea și alții. Un bun prilej de popularizare a progreselor înregistrate de dramaturgia sovietică l-a constituit de asemenea Festivalul teatral și literar de la Moscova din 1-10 septembrie 1934. Asociația „Amicii U.R.S.S.” a organizat cu acest prilej o excursie în Uniunea Sovietică a unui grup de artiști români. În vederea strîngerii fondurilor necesare colectivului artistic al Asociației a hotărît montarea unei piese din repertoriul sovietic, care să fie prezentată publicului la „Arenele romane” din București. Printre oamenii de teatru care au reușit să ajungă la Moscova la sfîrșitul lunii august 1934 au fost Maria Filotti și Ion Marin Sadoveanu.

O atenție deosebită a fost acordată de către Asociația „Amicii U.R.S.S.” cinematografilor sovietice. Filme ca „Expresul albastru”, „Cadavrul viu”, „Satul ispitelor” și altele au găsit o largă audiență din partea publicului românesc. Intelectuali de prestigiu din țara noastră, prin comentariile lor despre succesele tinerele cinematografilor sovietice, despre importanța filmelor lui Eisenstein și Pudovkin au contribuit la cunoașterea și popularizarea acestui sector artistic din țara sovietelor.

O intensă activitate publicistică de susținere și popularizare a Asociației „Amicii U.R.S.S.” au desfășurat gazetele și revistele ilegale ale partidului: „Știința”, „Lupta de clasă”, „Steagul Roșu”, „Tînărul leninist” ș.a., precum și alte publicații democratice antifasciste ca: „Echipa”, „Ecolul”, „Cuvînt nou” etc. Asociația „Amicii U.R.S.S.” a folosit de asemenea și pe unii gazetari cu vederi progresiste, prin intermediul cărora reușea să publice în coloanele

Prima pagină a actului constitutiv al Asociației „Amicii U.R.S.S.”

presei de mare tiraj ca: „Viața Românească”, „Dimineața”, „Adevărul literar”, „Adevărul”, articole informative referitoare la activitatea Asociației „Amicii U.R.S.S.” și chiar scurte note despre realitățile din Uniunea Sovietică.

Pe măsura intensificării activității Asociației „Amicii U.R.S.S.”, pledicile puse în calea ei de către autorități s-au înțepit, culminînd cu interzicerea activității acesteia la 25 noiembrie 1934, o dată cu interzicerea activității și a altor organizații de masă legale.

În ciuda acestor măsuri, Partidul Comunist Român a știut să-și desfășoare în continuare activitatea de informare a maselor asupra realizărilor din Uniunea Sovietică. Eforturile depuse și-au aflat finalizarea în primăvara anului 1935, cînd P.C.R. a reușit să formeze o nouă organizație legală, intitulată „Societatea pentru întreprinderea raporturilor culturale dintre România și Uniunea Sovietică”, avînd între fruntași o bună parte din membrii Comitetului de conducere al Asociației „Amicii U.R.S.S.” Această societate reușește să-și desfășoare activitatea, urmărind de aproape de organele de stat, în anii 1935—1936 și apoi sub denumiri schimbate, în grupări mai mici, și în anii 1937—1938.

Șerban Cioculescu

O SĂRBĂTOARE A CULTURII ROMÂNEȘTI

Afirmația că viața culturală a capitalei sovietice a fost dominată în ultima decadă a lunii august 1974 de manifestările prilejuite de Zilele culturii românești nu este defel o figură de stil. Într-adevăr, prestigioase colective artistice românești au prezentat spectacole într-un mare număr de teatre și de săli de concert. Pavilioane de expoziții au adăpostit expoziții de pictură și artă aplicată românească, de cărți și discuri etc. Expoziții de fotografii, ca de pildă aceea deschisă în sălile Muzeului Revoluției, au prezentat aspecte ale realității românești contemporane. Afișele cinematografulor din Moscova anunțau în același răstimp numeroase filme românești.

Marii sărbători a poporului român i-au fost consacrate, de asemenea, manifestări organizate în instituții și întreprinderi din Moscova. Seria acestora a fost deschisă de adunarea festivă a oamenilor muncii din capitala U.R.S.S., ținută în Sala coloanelor a Casei sindicatelor. A urmat o sesiune științifică, cu participarea unor oameni de știință sovietici și români, la Institutul de economie a sistemului socialist mondial, Altă adunare închinată marelui eveniment a avut loc la Asociația unională „Znanie” pentru răspîndirea cunoștințelor științifice.

În dimineața deschiderii expoziției cu vânzare a discurilor românești, magazinul moscovit „Melodia” a fost luat cu asalt de cumpărători

Cele de mai sus n-au epuizat însă marea varietate de manifestări dedicate sărbătorii poporului român. Ar trebui să amintim măcar de întâlnirea care a avut loc la Casa cinematografiei între cinești români și sovietici, de vizita unei delegații românești la uzina textilă „Thälmann” din Moscova, de expoziția de ilustrații de carte românească deschisă la Biblioteca de stat „Lenin” etc. etc.

Dar mai presus de orice, ni se pare important să subliniem că oamenii sovietici au considerat a XXX-a aniversare a

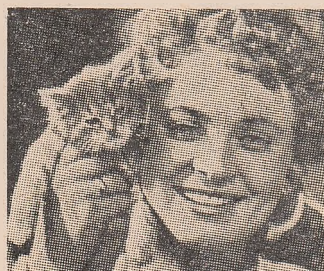
eliberării României de sub dominația fascistă ca un eveniment de o deosebită semnificație, pe care au ținut să-l cinstească așa cum se cuvine.

N. Hromova

Moscova, septembrie

FILM

Ordinul Ana

Alla Larionova a avut norocul de a juca chiar de la debut rolul potrivit la timpul potrivit. „Ordinul Ana” nu a venit nici un pic prea devreme, nici puțin prea târziu. Și toată lumea a avut de câștigat: personajul, actrița, spectatorii. Alla Larionova, „nerușinat de frumoasă”, cum scria un critic la vremea respectivă, trecea de la o scenă la alta cu tot mai multă

siguranță, care era și a eroinei — din ce în ce mai conștientă de forța ei. Pînă în scena culminantă cînd, cu un dispreț vecin cu sila, îi spune zaharisitului său soț, sacadînd cuvintele, ca să simtă mai bine plăcerea poruncii: „leși a-fa-ră!”. Iar el, cogeamite consilierul de stat, care a adus-o în casa lui pe sărăntoaca de Ana pe post de obiect frumos și veșnic supus, ca să-și înșenineze bătrînețile, părăsește dormitorul de-a-ndăratelea, plecat, înțelegînd că rolurile s-au inversat, că de acum încolo dînsa va porunci, iar el va asculta.

În viața Anei apăruse Artînov — superbul, aristocraticul Artînov, capabil să cheltuiască o avere pentru cel mai mic capriciu al ei și care-i deschisese definitiv ochii asupra atotputerniciei frumuseții ei.

Reluarea acestui film, care s-a înscris cu brio în fondul de aur al cinematografului sovietice, ne prilejuește reîntîlnirea cu o operă de artă mereu proaspătă, științietoare de vervă și aureolată de o extrem de subtilă analiză psihologică.

CARTEA

VENIAMIN KAVERIN:

La oglindă

EDITURA UNIVERS

„Mi-a trebuit o lupă puternică pentru a izbuti să descifrez aceste scrisori, care au ajuns la mine din întîmplare” — scrie Veniamin Kaverin în postfața romanului epistolar „La oglindă”. Efortul a fost justificat cu prisosință, scrisorile, autentice, reprezentînd un document uman extrem de interesant. Însoțite de comentariul autorului, ele formează arhitectonica acestui original roman al unei răscolitoare iubiri neîmplinite, de fapt o lungă despărțire, întreruptă rareori de întîlniri scurte, o iubire trăită aproape numai în dialog epistolar întins pe un sfert de secol, dar cu ce forță!

Scrisorile sînt totodată și un document de epocă, reflectînd o perioadă crucială a istoriei: anii 1910—1932, filtrată prin conștiința unei artiste și intelectuale ruse. Adăugînd propria-i sensibilitate și har-u-i scriitoricesc, Veniamin Kaverin a sudat întregul material într-un tot care se citește cu interes neslăbit.

ZAHARIA STANCU: Vîntul și ploaia

EDITURA „PROGRESS”

Romanul lui Zaharia Stancu: „Vîntul și ploaia”, apărut în editura „Progress” din Moscova, în traducerea lui I. Konstantinovski, care semnează și prefața, este scris foarte liber: de la început pînă la sfîrșit se intercalează digresiuni, „flash-back”-uri, care evocă fondul istoric al vieții societății românești dintre cele două războaie mondiale și din anii dictaturii fasciste a generalului Antonescu, aducînd în prim plan reprezentanți ai aproape tuturor păturilor sociale — arată criticul Al. Mihailov în revista publicată în nr. 6/1974 al revistei „Inostrannaia literatura”.

Acțiunea propriu-zisă se petrece în toamna anului 1945 — perioada pregătirilor pentru alegerile parlamentare, de care urma să depindă în mare măsură viitorul României. Un segment de timp mic, dar saturat de evenimente cruciale. Și trebuie să spunem că atît evenimentele cît și personajele implicate în ele sînt prezentate cu o acuitate ideologico-estetică și o autenticitate care fac din acest roman un moment important al literaturii europene.

SĂ NU MÎNCĂM? SĂ NU BEM? SĂ NU NE MIȘCĂM?

„E primejdios, oare, să trăim?” se întreabă acum cu umor negru mulți cititori de cărți și reviste de știință popularizată. Într-adevăr, cei care-și culeg din această sursă și fără spirit critic cele mai bune metode de a-și păstra sănătatea pot ușor ajunge la disperare cînd pun cap la cap uluitoarea avalanșă de sfaturi contradictorii care se abat astăzi asupra lor.

Ni se spune, de pildă, că pînă și unii cercei dau alergii; că consumul de cafea furnizează cel puțin același procent de infarcte ca și fumatul; că nici chiar apa nu este inofensivă pentru sistemul cardiovascular, mai cu seamă dacă conține prea puține săruri. Pe de altă parte, mîncarea nesărată ar fi mai recomandabilă decît cea sărată. Dulciurile nu trebuie consumate fără măsură; pericol de obezitate! Dar nici prea slabi nu-i bine să fim: nu putem ține la infinit o dietă săracă în hidrați de carbon și prea bogată în proteine...

Ce-i de făcut, dar?

Nu demult am avut prilejul să consult o pacientă socotită ca un caz disperat. Și deși astăzi bolnava este în afara oricărei primejdii, de cîte ori îmi amintesc de prima întîlnire cu dînsa am încă un sentiment de neliniște.

...În întinericul încăperii, cu stururile trase, zăcea pe pat o femeie ce părea să aibă 60 de ani, dacă nu chiar mai mult. În realitate însă nu trecuse de 48. Fața buhăită, lividă, mina suferindă, ochii înlăcrimați — toate o îmbătrîneau peste măsură. Să fie vorba de o bolnavă închipuită? m-am întrebat numaidecît. Dar nu, nu era!

Între alte suferințe pe care le acuza bolnava era și senzația de slăbiciune, care în ultimii ani se accentuase treptat, ducînd în cele din urmă la o imobilitate aproape totală. Acum nu se mai putea nici măcar ridica din pat. Nu mi-a fost prea greu să diagnostichez o maladie autentică caracterizată prin distrofie alimentară, avitaminoză accentuată, tulburări ale sistemului nervos. Cauzele? Încercînd să le afl, am început cu alimentația. Rezultatul a fost absolut neașteptat.

— Dacă mîncînc ouă? mi-a repetat, mirată, întrebarea pacienta. În nici un caz. Păi gălbenușul de ou e o bombă cu explozie întîrziată, încărcată cu colesterol, care duce la scleroză. Roșii? a repetat apoi și a doua întrebare a mea. Dar ele dau podagra; ce, dumneavoastră nu știți?

● În clipa aceea privirea mi-a căzut pe o etajeră încărcată cu tăieturi din ziare și reviste, cu recomandări și avertizări extrase din articole de popularizare a medicinei: noi, foarte noi, vechi, foarte vechi.

Diletantul

contra specialistului?

Din păcate cazul amintit nu e unic. Tot mai mulți inși pasionați de medicină popularizată oscilează în ultima vreme între „e voie”, „nu e voie”, „e nociv”, „e util”. Și cum, evident, interdicțiile sînt mai numeroase, ar fi inutil să prescrii acestor „teoreticieni” o dietă cuprinzînd ouă sau supă concentrată. Căci ei ar protesta vehement. Doar toată lumea știe că ouăle, carnea, frișca conțin colesterol?!
 În schimb, foarte mulți nu știu că nu de acest colesterol trebuie să se ferească. Colesterolul cu adevărat nociv se formează în orga-

nism din cu totul alte substanțe, sub acțiunea altor factori care nu depind prea mult de dietă.

Totuși, vor obiecta pacienții din categoria amintită, încă acum vreo treizeci de ani un savant a constatat o ciudată coincidență: în cursul celui de-al doilea război mondial, cînd consumul de carne a scăzut brusc, cazurile de scleroză a vaselor au fost mai rare. Concluzia? De vreme ce un fapt îl însoțește pe celălalt, înseamnă că unul din ele este condiționat de altul. În același fel s-ar putea însă găsi o relație de la cauză la efect și între scleroză și... săpun, de pildă, al cărui consum a fost, de asemenea, mult mai mic în timpul războiului.

— Cum poți face una ca asta? —
pare a se mira celebrul medic N.
Amosov

Să luăm exemplul cafelei. Se poate afirma oare că aceasta ar fi o sursă de infarcte? Mai probabil este că licoarea neagră e consumată mai ales de indivizi a căror activitate cotidiană este însoțită de o mai mare solicitare nervoasă. Iar stressul, tensiunea psihică pot fi cauza inițială a maladiilor sistemului cardiovascular.

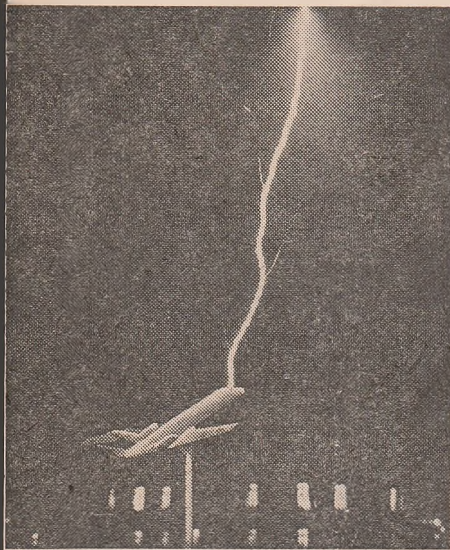
În aceste împrejurări, cine este mai în măsură să tragă concluziile cele mai valabile: cel care se tratează, să zicem, după ureche și nu poate aprecia rolul și semnificația ultimelor descoperiri pentru a le plasa în contextul în care trebuie situate, sau medicul cu bogatul său bagaj de cunoștințe teoretice și experiența practică, ce-i permite să generalizeze informații fragmentare, să „citească printre rînduri”, să discearnă contradicțiile, să deosebească regula de o excepție? Răspunsul este, desigur, ușor de dat.

Revenind însă la întrebarea inițială, vedem că nu e defel primejdios să trăim dacă considerăm lucrurile cu bun simț, fără a minimaliza și nici a exagera primejdiile.

Și în nici un caz să nu trecem de la o extremă la alta de fiecare dată cînd citim cîte un articol care le contrazice pe cele citite anterior. Cu atît mai mult, cu cît în ciuda mării similitudini dintre oameni, fiecare individ este un fenomen unic. De aceea trebuie tratat omul, nu boala.

Articolele de popularizare a științei au valabilitate pe plan mare, general. General, nu universal. Iar concluziile nu sînt aplicabile odată pentru totdeauna. Ci, dimpotrivă, sînt mereu corectate de știință. Formularea lor, respectarea lor constituie o prerogativă a specialiștilor. Este bine, desigur, că cunoștințele medicale pătrund în mase tot mai largi. Dar recomandările medicale, chiar cele mai generale, nu pot deveni în toate cazurile un produs de larg consum.

Prof. K. Umanski

Determinarea „punctelor nevralgice” ale avioanelor la descărcările electrice din atmosferă. (La Institutul politehnic din Leningrad).

Identificarea automată a bacteriilor

Se pare că într-un viitor, care se anunță apropiat, epidemiologii vor avea la dispoziție un mijloc sigur ce le va îngădui să simplifice enorm una din problemele cele mai spi-

noase și mai fastidioase ale muncii lor, anume identificarea bacteriilor care produc o boală. Într-adevăr, bacteriile patogene sînt atît de numeroase, încît specialiștii pierd foarte multă vreme pentru a le recunoaște — condiție necesară pentru a aplica apoi tratamentul adecvat. La animalele superioare, problema — evident — nu există; nimeni nu poate confunda o oaie cu un iepure! În schimb, în lumea infinitului mic ființele vii sînt definite de o vastă gamă de caracteristici și adesea se întîmplă ca o specie X să prezinte caracteristici ale unei specii standard A la care se adaugă și cîteva ale unei specii standard B. Ceea ce face ca bacteria respectivă să fie „puțin” A și „puțin” B.

De aceea, un grup de cercetători a avut recent ideea de a încredința unui ordinator misiunea de a clasa bacteriile. Ei furnizează mașinii o listă de caracteristici determinate prin teste biochimice. Plecînd de la aceste teste, ordinatorul atribuie bacteriei care îi este supusă spre examinare o probabilitate de a aparține diverselor categorii cunoscute.

Desigur, testele indispensabile pentru a stimula flerul ordinatorului trebuie efectuate de om. Dar lăsînd de o parte împreriurarea că, așa cum remarca o cunoscută publicație de specialitate, nimic nu ne poate împiedica să ne imaginăm că într-o bună zi ordintoarele vor fi în stare să efectueze ele însele teste și să anunțe automat „starea civilă” a bacteriei care le este supusă spre examinare — sistemul se dovedește de pe acum în stare să execute instantaneu cea mai îngrată parte a muncii de identificare și, deci, să-i elibereze pe specialiștii pentru adevărata lor misiune: lupta împotriva bolilor.

O nouă moleculă

în Cosmos

Lista moleculelor organice depistate în spațiile interstelare s-a mai îmbogățit cu una: anume metilamina (avînd formula chimică CH_3NH_2). Ea are particularitatea de a se combina cu acidul formic (HCOOH) pentru a da glicina ($\text{NH}_2\text{CH}_2\text{COOH}$), cel mai simplu din acizii aminați, unități constitutive ale proteinelor și, în felul acesta, „cărămizi ale vieții”. Or, și acidul formic există în spațiul cosmic, la fel ca și metanolul, metilacetilena și alte molecule.

Unda caracteristică a metilaminei, înregistrată de un astronom australian, provine dintr-un nor molecular foarte dens, B_2 din constelația Săgetătorului, în centrul galaxiei noastre, la circa 30 000 ani-lumină de Pămînt. După cît se pare însă și nebuloasa Orion, aflată la numai 1500 ani-lumină de Pămînt, ar conține metilamină.

Fără a constitui o dovadă peremptorie că există viață și în alte zone ale Universului, astfel de descoperiri mărturisesc în orice caz că condițiile favorabile pentru nașterea de compuși organici nu sînt un apajan exclusiv al planetei noastre.

Turmele din sprubelă

Un vițel care, la prima vedere, nu se deosebește de alții, a stîrnit totuși nu demult senzație în cercurile specialiștilor în zootehnie.

Căci este cel dintîi mamifer dezvoltat dintr-un embrion menținut timp de șase zile la temperatura de minus 196°C .

Cum s-a ajuns aici? Căuțînd de mai multă vreme o metodă de grăbire a creșterii animalelor de prăsilă, un grup de specialiști a făcut o seamă de experiențe foarte interesante. Iar rezultatele s-au dovedit mai mult decît promițătoare. La zece zile după fecundarea unui lot de vaci de prăsilă, cercetătorii au separat embrionii formați și i-au ținut timp de șase zile în azot lichid, deci la o temperatură foarte

joasă. După care i-au dezghețat și i-au „inoculat” altor animale, de altă rasă. Una din aceste „mame vitrege” a născut, la 9 iunie 1973, vițelul de care am amintit mai sus.

Celalți embrioni au murit, ceea ce denotă că specialiștii amintiți au avut de biruit serioase dificultăți în cercetările lor. Cea mai importantă a fost formarea de cristale de gheață în celulele embrionilor, ceea ce îi omoară. Încît primul succes n-a însemnat și rezolvarea definitivă a problemei. A început o activitate și mai intensă, care a dat răspuns la mai multe probleme: în ce stadiu trebuie extras embrionul din organismul matern, cu ce viteză și în ce mediu trebuie făcute congelarea și decongelarea?

Acum totul depinde de modul cum se va dezvolta organismul vițelului. Dacă el nu va vădi nici un fel de modificări nocive, metoda cercetătorilor englezi va marca o răscruce în zootehnie. Căci în felul acesta ar deveni posibilă păstrarea în azot lichid a embrionilor luați de la organisme ale căror însușiri nu au nimic comun cu acelea ale „mamelor vitrege”. Și nu numai păstrarea lor. Întregi „turme” de rasă ar putea fi transportate cu avionul în orice colț al globului și crescute apoi de „mame vitrege” de orice altă rasă.

Yoga

la îndemina oricui

Yoghinii știu de multă vreme să dirijeze o seamă de manifestări autonome și involuntare ale activității sistemului lor nervos ca, de pildă, ritmul cardiac sau respirația. Recent, însă, un cunoscut psiholog a elaborat o metodă științifică cu ajutorul căreia speră să facă accesibile pentru oricine performanțele de invidiat ale yoghinilor. Aparatele cu care lucrează psihologul amintit permit într-adevăr subiecților să-și controleze starea organismului, să-și mărească sau, dimpotrivă, să-și micșoreze tensiunea arterială și să-și modifice temperatura palmelor.

Fenomenul, explică savantul, se întemeiază pe un principiu caracteristic și altor forme de învățare. Pe scurt, totul depinde de legătura inversă — principiu de bază în sistemele de reglaj și constînd din faptul că, de la dispozitivul efector al mașinii sau al omului, pornesc căi care întorc spre un centru regulator informația asupra modului de desfășurare a acțiunii, a devierii ei eventuale de la nivelul fixat, iar acest centru trimite imediat influxuri corectoare, moderatoare sau acceleratoare pentru a reduce automat activitatea la valoarea prescrisă. Indiferent de formele pe care le îmbracă aceste informații — transmise la creier de ochi, mîini sau alte „surse” — ele comunică celui care învață cum decurge procesul de învățare — bine, foarte bine, mai puțin bine etc. Aparatele de care aminteam mai sus permit subiecților să observe funcții ale organismului socotite pînă acum involuntare.

Sărutul cobrei

„Pe la 6 seara, la bordul vasului nostru a urcat un indian — nota în jurnalul său celebrul călător Rondeau din secolul XIX. Era îmbrăcat sărăcăcios, dar la turban avea trei pene de păun, semn că făcea parte din înalta tagmă a vrăjitorilor. Și-a așezat dinainte coșul, nu prea înalt, pe care-l ținuse pînă atunci în mînă și în care avea o Cobra de Capello. După care, în acorduri monotone de flaut, șarpele a început să se ridice încet-încet din coș și, din cînd în cînd, să se repeadă brusc spre îmblînzitor, de parcă ar fi vrut să-l muște. Dar acesta privea fix reptila, cu un luciu sticlos în privire.

După zece-douăsprezece minute cobra s-a liniștit și a început să se legene monoton în ritmul lent al flautului. Părea din ce în ce mai somnoroasă, iar ochii-i, care la început exprimaseră o dorință sălbatică de a-l ataca pe îmblînzitor, urmăreau acum parcă vrăjiți mișcărilor acestuia. Profitînd de momentele de relaxare ale reptilei, indianul s-a apropiat încet și, fără a se opri din cîntatul la flaut, s-a lipit cu obrazul de ea. Gestul a durat o singură clipă, apoi, furios, șarpele s-a repezit din nou la temerar. Dar acesta și izbutise să se pună la adăpost.

Marinarii nu erau prea siguri că șarpele avea colți veninoși, încît s-au arătat dispuși să plătească un piastru spaniol spre a se convinge. Îmblînzitorului i s-a adus un cocoș negru, pe care acesta l-a întins cobrei. Reptila și-a ridicat capu-i sinistru, a privit fix prada și a mușcat. Speriat de moarte, cocoșul a început să alerge filfînd din aripi pe punte. După șase minute a început însă să vomite, a căzut în nesimțire, și-a întins picioarele și a murit...”

Legănatul care „vrăjește“

Să trecem cu vederea peste o anume lipsă de competență a călătorului nostru, explicabilă pentru vremea aceea. De unde era să știe el că nu sunetele flautului îl vrăjeau pe șarpe, și cu atît mai mult cum ar fi putut să prevadă că după mulți ani, tot în India, se vor face experiențe care vor anula părerile despre „aptitudinile muzicale“ ale șerpilor. Nu-i lipsit de interes să vedem și cum s-a procedat. Un magnetofon reproducea tradiționala melodie interpretată la flaut, iar lângă el era postată o cobră încolăcită. Nu s-a întîmplat însă niciodată ca aceasta să dea vreun semn că ar avea de gînd să-și înceapă faimosul dans. Căci șerpii nu au organe auditive și vibrațiile produse de un instrument muzical sau de un aparat care transmite muzică nu acționează asupra lor. În schimb aceste reptile reacționează uluitor chiar la cele mai slabe mișcări din mediul înconjurător. E adevărat, mecanismul dansului șerpilor n-a fost încă elucidat pînă la capăt, dar mulți specialiști cred că monotona legănare a corpului îmblînzitorului este aceea care îi „vrăjește“. Nu flautul previne un posibil atac mortal al reptilei asupra dresorului; el îi influențează mai mult pe spectatori decît pe cobre, avînd doar un efect psihologic.

Trebuie să mai adăugăm apoi că îmblînzitorul descris de Rondeau era într-un anume fel o excepție, în sensul că cobra lui era foarte primejdioasă. De fapt, însă, sînt prea puțini dresori ambulanti, care au „artiști“ cu colți veninoși. Imediat după capturare, reptilelor li se scot dinții, încît dansul șarpelui în fața îmblînzitorului poate stîrni fiori de groază numai spectatorilor neavizați.

Cei mai mulți dintre îmblînzitorii care scot cobrelor colții veninoși lucrează scurt timp cu aceiași șarpe. Căci, oricît de ciudat a putea să pară acest lucru la prima vedere, dintre toate reptilele veninoase cobra este cea mai sensibilă. Plasată în afara condițiilor obișnuite de viață și obținere a hranei și lipsită de colții veninoși cobra declară „greva foamei“ și, în aceste condiții, nu poate supra-viețui mai mult de o lună-două. Apoi moare de inaniție iar îmblînzitorul trebuie să-și găsească altă „artistă“.

Dealtfel dresorii de cobre nu sînt singurii îmblînzitori de șerp din Orient. În afară de ei mai există și cei care sînt împotriva comportamentului barbar cu cobrele și a tendinței de a transforma un antic ritual într-un joc văduvit de romantismul riscului. I-am numit pe dansatorii cu șerpi. În Birmania, de pildă, acești dansatori sînt plătiți de stat, iar cei mai temerari sînt distinși cu titlul de asan — erou. De aceea, interpretei dansului cu șarpe din fotografia noastră nu i se spune pur și simplu San-San — cum se numea înainte de a-și dovedi talentele — ci Asani San-San.

Prima parte a spectacolului ei: jocul cu pitonul, este pentru dansatorii cu șerpi un număr destul de obișnuit. El poate fi aflat în repertoriul mulțor îmblînzitori de șerpi. Pitonul-tigru are o lungime de 6—7 m și cîntărește circa 100 kg. N-are colți veninoși, în schimb mușcătura lui produce răni grave care pot provoca septicemie. Dar numărul-cheie al programului lui Asani San-San — sărutul cu

șarpele — este executat numai de cîteva persoane de pe glob. Secretul îmblînzirii șerpilor este transmis în familia San-San din generație în generație și nu este împărtășit nimănui din afară. Căci numai o cunoaștere perfectă a comportamentului reptilelor, un antrenament riguros al trupului, o rapiditate a reacțiilor — dusă la extrem — permite dansatoarele noastre să repete „săptămîna de săptămină, an de an, numărul ei extrem de dificil.

Dans cu șarpe în interpretarea lui Asani San-San

triva vrăjmașilor lor și a tot felul de primejdii. Apoi, în afara forței magice atribuite cobrei, primejdioasa reptilă s-a îngemănat în conștiința hindușilor cu ideea belșugului și este pînă astăzi simbolul fertilității. Dansul cu șarpele este astfel în primul rînd o tradiție, o veche ceremonie de exprimare a respectului față de un animal sacru.

Nu se poate totuși întîmpla ca o cobră să nu creadă în bunele intenții ale dansatorului și să încerce să-l atace? Dresorii de șerpi exclud această posibilitate. Ei cred că dacă promit cobrelor — e vorba, evident, de animalele cărora nu li se scot colții — să le redea libertatea după un an, ele nu-i vor ataca. Și aici am ajuns poate la cel mai uimitor detaliu al relatării noastre, și anume la faptul că cobrele, într-adevăr, nu atacă. Convinse parcă de bunăvoința stăpînilor lor, ele par animate de ideea reciprocității și hotărîte să respecte condițiile unei înțelegeri atît de nobile.

UGLICI — CEL DE ODINIOARĂ ȘI DE AZI

- *Călătoria făcută în minte*
- *O dramă misterioasă*
- *Aportul Renașterii*
- *În plină contemporaneitate*

În admirabila-i lucrare autobiografică *Stele în plină zi*, o carte de mare sensibilitate și subtilitate psihologică, Olga Bergholtz vorbește despre anii copilăriei în micul orașel de provincie Uglici ca despre o vîrstă plină de poezie, care i-a lăsat în suflet o urmă de profundă nostalgie. Dealtfel, amintirile copilăriei sînt, pentru cei mai mulți dintre noi, scăldate într-o lumină de aur, irizate de o dulce și duioasă melancolie. De aceea, poate că nici Olga Bergholtz n-a știut să reziste acestui val de lirism și Ugliciul amintirilor ei nu va semăna cu cel care ne va aștepta la capătul celor aproape șapte ore de drum cu trenul de la Moscova? — mă întrebam într-o dimineață însoțită și nu prea rece de aprilie, în timp ce mă pregăteam sufletește pentru întâlnirea cu Uglici. Căci, atunci cînd nu vin complet nepregătită într-un loc nou, și de obicei nu o fac, îmi creez dinainte o reprezentare, fie și sumară, despre el — poate că e un obicei prost, nu știu! — pe care realitatea o poate infirma sau dimpotrivă o poate confirma și chiar depăși.

Oricum, eu nu mă duceam întîmplător la Uglici. De mult dorișem această călătorie și o și făcusem în minte. În felul acesta știam despre oraș două lucruri esențiale pentru mine și în funcție de ele îmi construșem o imagine pe care o purtasem de mult în suflet în așteptarea proiectatei călătorii.

Uglici e așezat pe malul Volgăi, deci e legat prin toată ființa lui de marele fluviu, a cărui măreție — întrezărită alături din fereastra vagonului — mă intriga și mă atrăgea. Apoi Uglici era locul unde se petrecuse una din cele mai misterioase drame ale istoriei ruse și poate chiar ale istoriei universale, rămasă pînă astăzi neelucidată. Mă refer la moartea țareviciului Dmitri, fiul și moștenitorul tronului Rusiei după Ivan al IV-lea, supranumit cel Groaznic. Împrejurările tulburi în care a murit au dat naștere multor ipoteze, printre care și aceea că ar fi fost ucis din ordinul lui Boris Godunov care, în felul acesta, și-a deschis cale liberă către tronul Moscovei, pe care dealtminteri l-a și ocupat.

Indiferent însă dacă țareviciul Dmitri a fost ucis de curtenii lui Boris Godunov, din ordinul acestuia, ori s-a sinucis într-un acces de epilepsie, cum pretind alții, moartea lui a avut importante consecințe politice pentru istoria Rusiei. Ea a marcat o ruptură într-un proces ce părea să decurgă sigur, pe un făgaș bine trasat. A făcut să iasă din arena istoriei o dinastie, a pricinuit frămîntări interne, a declanșat „smuta” — epoca tulbură — cu invaziile armatelor străine, cînd oștile feudalilor poloni au ajuns pînă la Moscova, a dus la lupte intestinale, la rivalități pentru tron etc.

Marile enigme au darul de a înfierbînta imaginația. Și chiar știind prea bine că nu vei putea lămuri nimic, te simți totuși ispitit fie să faci supoziții, fie să înclini de partea unora deja existente ori să crezi în caducitatea altora, să fabrici argumente pro sau contra, să încerci a culege din propriul bagaj de cunoștințe amănunte care să te servească. Toate acestea mă făceau să aștept cu nerăbdare întâlnirea cu Kremlinul din Uglici, fortăreața de odinioară a orașului. Ridicată pe malul abrupt al Volgăi, ea cuprinde Palatul domnesc de altădată, iar piațeta din fața acestuia este chiar locul unde s-a desfășurat acum cîteva secole sîngeroasa dramă. Biserica Sf. Dmitri a fost ridicată, cu scopuri votive, pe locul unde a fost ucis țareviciul. O frescă din interiorul ei evocă, într-o compoziție iscusită, cu o artă ce merită a fi relevată, toată dramatica scenă. Recunoaștem

clădirea Palatului domnesc mai bogată, mai fastuoasă — probabil că veacurile care s-au scurs au alterat mult din înfățișarea-i inițială — îl vedem pe țarevici, înconjurat de rude, de curteni, pentru ca apoi să asistăm la atacul oamenilor lui Godunov, la uciderea lui Dmitri și la răscoala populară ce a dus la pedepsirea asasinilor. Boris Godunov nu a fost bineînțeles de față la această crimă; de aceea a trimis la fața locului o comisie de „anchetă”, care a stabilit... nevinovăția oamenilor săi. Drept care asupra locuitorilor orașului s-a abătut o grea osîndă: surghiunul în Siberia.

Aportul italian este destul de sensibil în arta rusă din secolele XV—XVI; îl putem constata în Kremlinul din Moscova, de pildă. Palatul domnesc de la Uglici îi poartă de asemenea amprenta, deși clădirea — așa cum o vedem astăzi — este departe de a mai sugera

somptuoșitatea celei de altădată. Pe alocuri se pot sesiza, parcă, și unele elemente de înrudire cu stilul brîncovenesc — poate tot prin filieră italiană? — mai ales cînd e vorba de logii, cărămida aparentă, terasă etc.

Ca orice vechi oraș rusec și, mai ales, fostă capitală de cnezat, Uglici este bogat în lăcașuri de închinăciune datînd din secole diferite și mărturisind, ca într-o proiecție de istorie a arhitecturii bisericesti, cele mai variate stiluri. Unul din cele mai impunătoare ansambluri este desigur acela al mănăstirii Alexei, din timpul lui Dmitri Donskoi, biruitorul tătarilor.

Dar dacă turistul sau amatorul de istorie se duce la Uglici chemat de fama-i de oraș vechi, locuitorii Ugliciului, deprinși de mult cu vecinătatea monumentelor istorice, trăiesc în plină contemporaneitate și nu-și consideră cîtuși de puțin orașul un muzeu.

Monument caracteristic din orașul de pe malul Volgăi

Istoria conviețuiește într-adevăr bine cu prezentul, un prezent în care pulsează ritmul unei vieți moderne. Orașul se mîndrește cu uzina lui de ceasuri, cu uzina de aparate de precizie și mecanică fină. Ele determină noul său profil și-i conferă o nouă și pașnică aură de oraș al veacului nostru. Dealtfel, blocuri moderne înlocuiesc rapid vechile case de lemn, pitorești pe dinafară, dar desigur nepotrivite cu cerințele omului de astăzi.

Tatiana Nicolescu

Culmile Tian-Șan-ului au devenit foarte frecventate de amatorii de alpinism

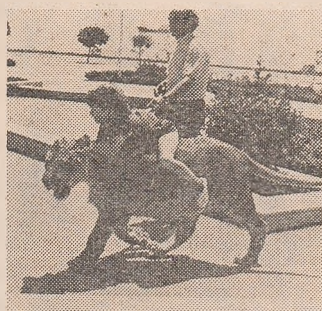
Sucesorii lui King

Am mai arătat cu alt prilej că familia arhitectului Berberov din Baku, capitala Azerbaidjanului, creștea pe lângă casă un leu, pe nume King, care a murit acum un an. Curînd după această întimplare, care a afectat mult familia Berberov, — și mai ales pe cei doi copii, Roman și Eva, — grădina zoologică din Kazan i-a dăruit un pui de leu în vîrstă de șase săptămîni. Noul membru al familiei a fost numit King II. Acum, cînd a împlinit un an, leul cîntărește 160 de kilograme și are o lungime de un metru și jumătate. Este blînd și afectuos față de stăpîni.

În urmă cu cîteva luni, soții Berberov au mai luat însă, tot de la grădina zoologică din Kazan, și o mică leoaică, căreia i-au spus Simb. Familia Berberov — oameni și animale — este foarte unită. Cei doi lei se joacă cît e ziua de mare cu copiii, se lasă trași de coamă și de coadă, deși obișnuiesc să și ragă, întocmai ca semenii lor din sălbăticie. Cînd stăpîniilor lor au însă invitații, leii se

poartă „cuvincios“, nu se ating de nimeni, ci se alintă doar ca niște pisicuțe.

De cîtva timp King II și Simb au început să turneze

într-o peliculă pentru televiziune intitulată „Am un leu“. Rolurile principale sînt interpretate însă de Roman și Eva.

Sub semnul întrebării

La săriturile cu parașuta este apreciată, se știe, precizia aterizării. Pe terenul unde urmează să aibă loc aceasta este trasat un cerc și aterizarea în centrul lui este socotită o ade-

vărată performanță. Este tocmai ceea ce dorea să realizeze și Larry Gold în cursul unei sărituri efectuate în împrejurimile orașului Denver din statul Colorado (S.U.A.). Dar capricioșii curenți de aer i-au jucat un renga, scoțîndu-l în afara cîmpului de zbor și obligîndu-l să aterizeze pe o uriașă masă de nuntă instalată în mijlocul unei poieni. Apariția unui oaspete căzut din cer ar fi putut fi socotită un semn bun dacă el n-ar fi nimerit cu picioarele drept în tortul de nuntă.

Nu se știe încă dacă acest original record va fi omologat.

Cum să ne purtăm cu extraterestrii? (dacă ar exista)

„Cei care cred că de problema ființelor extraterestre trebuie să se ocupe numai scriitorii de literatură științifico-fantastică — declară, foarte grav, „Grupul de inițiativă pentru primirea făpturilor cosmice“, cu sediul la Grenoble — se înșeală. Este vorba de o problemă cum nu se poate mai generală și mai actuală, pe care noi încercăm să o rezolvăm.“

Cea dintîi realizare a „Grupului de inițiativă“ este „Îndreptarul pentru primirea extraterestrilor“, care afirmă, printre altele, că pămîntenii trebuie să fie pregătiți pentru orice eventualitate. În primul rînd să aibă mereu asupra-le ochelari cu lentile negre. („Oaspeții cosmici pot străluci atît de puternic încît să ne vatăme vederea. Ori s-ar putea ca expresia ochilor noștri să nu le placă“). În al doilea rînd, la înfîlînirea cu extraterestrii nu trebuie luați cîini. („Reacțiile acestor animale sînt împrevizibile, lucru care poate avea urmări nepăcute“). În al treilea rînd, înainte de a lua contact cu ei, e bine să ne asigurăm că în apropiere se află niște polițiști etc. etc.

Se pare că acest „Îndreptar“ nu satisface totuși „Grupul de inițiativă“. Ca să-l poată completa, „Grupul“ solicită acum subscrieri pentru crearea unui fond care să-i permită formularea unor recomandări mai amănunțite. De unde se vede cum se poate face, pînă și cu extraterestrii, un business foarte terestru.

POȘTA MEDICULUI

ALEX B. — Brăila: Pavo (lat. — spaimă, groază) este considerat de unii ca o formă particulară a epilepsiei, care apare obișnuit la copii, în două copilărie, în timpul somnului și se manifestă prin tremururi bruște, cu gesturi și țipete exprimînd o stare de groază provocată de viziuni și coșmaruri. Prin trezire, fenomenul dispar; criza este urmată de un somn profund, a doua zi copilul nemaiamintindu-și nimic. Diagnosticul este confirmat prin electroencefalogramă. În general Hidroxizina 0,025 g 2—3 comprimate pe zi, dintre care unul înainte de culcare, dă rezultate favorabile.

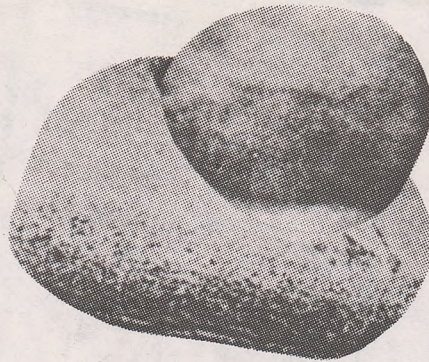
GERBERT FRANCISCO — București: În artroza genunchiului (gonartroză), preparatele cortizonice pot avea efecte pozitive dacă momentul administrării lor este bine ales. De asemenea, fizioterapia — ultrascurte, ultrasunete.

COSMA MIHAIL — Constanța: Desenul hilar accentuat diagnosticat la examenul radiologic reprezintă una dintre sechelele frecvente ale virozelor pulmonare, îndeosebi gripale. Nu e cazul nici să vă alarmați, dar nici să tratați cu indiferență acest aspect. Că hrană substanțială, un regim de lucru cumpătat, vitamino-terapie naturală și „sintetică“ intensivă (C, B₆, B₁₂, Complex B), un concediu de odihnă petrecut într-o stațiune de deal ori submuntoasă vor contribui toate la un loc la restabilirea sănătății dv.

ANA SAMARIAN — București: Numai fabrica „Biofarm“, Centrala produselor farmaceutice sau — în ultimă instanță — Ministerul Sănătății v-ar putea da un răspuns lămuritor.

I.B. — Brașov: Scleroza laterală amiotrofică sau boala lui Charcot este o boală degenerativă a neuronilor motori ai măduvei și ai nervilor motori cranieni de cauză deocamdată necunoscută, care începe în genere între 25 și 50 de ani. În unele cazuri s-a observat coincidența debutului ei cu unele boli infecțioase, dar se presupune că acestea ar pune numai în evidență tulburările la început latente.

„...Tare
ca piatra,
lute
ca săgeata...”

Aceste străvechi versuri populare au fost parcă special create pentru a caracteriza motoreta românească.

MOBRA

rezistentă și rapidă

- Motor în doi timpi, monocilindri, cu răcire forțată cu aer.
- Capacitate cilindrică: 50 cmc
- Putere: 4 CP
- 4 viteze schimbate cu piciorul
- Consum benzină: 2,5 l/100 km.
- Suspensii cu amortizoare hidraulice și balonajul anvelopelor asigură stabilitate și confort.

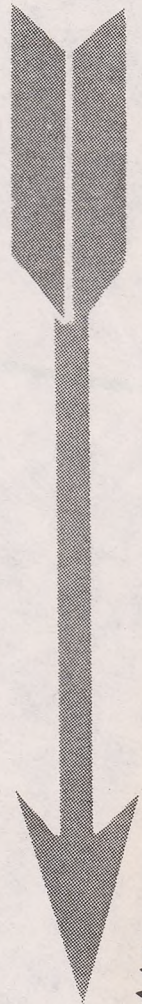
Poate fi parcată oriunde, deoarece are încuietoare la ghidon.

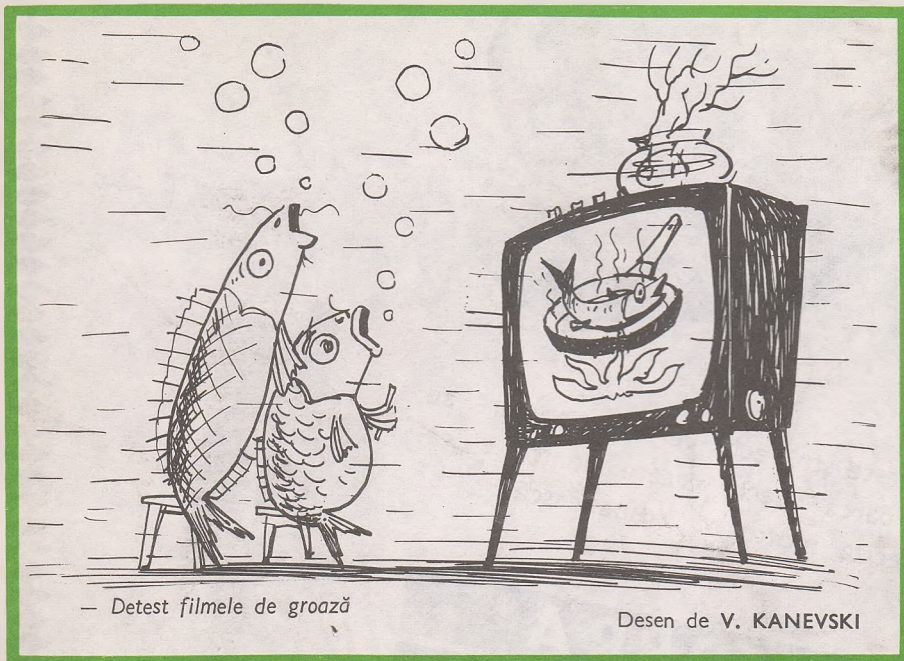
Sistem de semnalizare complet și comenzi bine plasate.

Aspect modern, funcționare economică.

Prețul 6.325 lei.

Se vinde și cu plata în rate.

— Detest filmele de groază

Desen de V. KANEVSKI

Dispută

Pantelei Feofanți Semușkin a făcut rost de undeva de un crocodil mare și blînd. E bine să precizăm din capul locului că Pantelei Feofanți locuia într-un apartament comun. Cum a aflat de originala achiziție, colocatarul lui, Rassolnikov, a și venit să vadă animalul.

— Vezi pe ce splendoare am pus mîna? i s-a adresat încîntat Semușkin. Și nu mușcă. Poți să te convingi; vîră-i o mînă în gură!

Rassolnikov n-a dat însă curs invitației. A lăudat numai, pe un ton moderat, achiziția vecinului, după care s-a interesat:

— Și unde ai de gînd să ții fiara?

— Cum unde? În cameră. Dumneata n-ai pisică? Și pisica nu-i animal?

— Mă rog, ține-o unde vrei. Treaba dumitale. Numai să nu-i calce piciorul în hol, în bucătărie și, bineînțeles, în baie!

— Crocodilul meu e mult mai liniștit decît pisica dumitale. Așa că nu înțeleg de ce pisica poate să intre în bucătărie și crocodilul nu.

— Eu atît am avut de spus, a replicat Rassolnikov tăios și a ieșit.

Dar chiar în aceeași seară s-a produs inevitabilul. Plictisit să se tot plimbe prin camera lui Feofanți, crocodilul a deschis ușa cu laba și a ieșit în hol. Iar în hol se afla Rassolnikov. Furios că se trecuse peste cuvîntul lui, a întocmit pe loc o reclamație și a înaintat-o comitetului de bloc. Operativ, comitetul s-a întrunit chiar a doua zi. Scos din sărite, Pantelei Feofanți a luat crocodilul cu el și a cerut ca și Rassolnikov să-și aducă pisica. Și după ce toți membrii comitetului și-au ocupat locurile, Feofanți a deschis fără o vorbă botul crocodilului și și-a vîrît capul în el. Toți cei de acolo au încremenit. Dar crocodilul a rămas cuminte pînă la terminarea experienței. După ce și-a scos capul din botul fiarei, Pantelei Feofanți a propus adunării:

— Cine vrea să se convingă că animalul meu nu e periculos pentru niciunul dintre locatari poate repeta experiența.

Membrii comitetului de bloc au început să-și arunce priviri unul altuia, dar cel mai insistent se uitau la președinte. Trecînd prin toate chinurile iadului, președintele și-a luat pînă la urmă inima în dinți și s-a apropiat de crocodil. Mai întîi a găsit totuși cu cale să se adreseze micii adunări:

— Dacă o fi nevoie să faceți noi alegeri, găsiți toate actele la soția mea.

După care, nefericitul președinte și-a vîrît capul în botul ospitalier al crocodilului. Dar și de astă dată reptila a executat ireproșabil numărul.

— Și acum, a propus Pantelei Feofanți, cineva din sală să vîre măcar un deget în botul pisicii lui Rassolnikov.

Nu s-a găsit însă nici un amator și comitetul de bloc a hotărît că reclamația era nefondată.

Nu de mult m-am întîlnit cu Pantelei în alt cartier.

— Am căpătat casă nouă, m-a anunțat el foarte bucuros.

— Splendid! Ei, acum are și crocodilul dumitale mai mult spațiu.

— L-am dat la grădina zoologică, mi-a răspuns însă el.

— Cum? Doar îl iubeai așa de mult!...

— Ce să fac cu un crocodil într-un apartament separat? Ce să dovedesc și cui? apoi acolo locuim la ultimul etaj, pe cîmă acum stau la parter. Dacă locatarului deasupra mea i s-ar năzări să-și facă rost un hipopotam, de pildă, care să-mi tropăie toată ziua în cap, mi-ar plăcea!...

G. Kemoklid

Ca toată lumea!

Soacră-mea, Matriona Fiodorovna, a venit la noi. De la țară. A fost mulgătoare colhoz, a ieșit la pensie și acum vrea să vadă de nepoți. E o bătrînică modestă și liniștită, mereu doritoare să afle ce mai e nou în lume. Ziua face cumpărături, gătete și scoate copiii la plimbare. Iar seara se uită la televizor sau merge să audie conferințe.

De fapt toate soacrele din casa noastră sînt amatoare de conferințe. Se îmbracă frumos, se piaptănă cu grijă și pleacă la conferințe de cultură unde mai stau de vorbă, ascultă cîte o conferință și se pun astfel la curent cu ultimele noutăți. Dar la început nu le placea că soacra mea se îmbracă altfel decît ceilalți. Și au început să scornească tot felul de vorbe. De pildă că e indecent să poarte asemenea rochii. Doar nu e o fetiță, ci femeie în toată firea și, uite, se îmbracă ca Brigitte Bardot —cu fuste pînă la pămînt. Nu-i un exemplu bun nici pe tineret, cum e posibil ca Galiușka adică eu, să-i încredințeze copiii?

Cum ieșeam în curte, și auzeam în spatele meu: „Trece ginerele lui Brigitte”

Iar Mitrofanți, portarul, începuse să mă mai salute. Povestea asta a ajuns pînă la serviciu. Într-o zi, Ivan Stepanovici m-a chemat și mi-a spus:

— Ce se întîmplă la tine acasă, Galușkin? Am primit reclamații. Ia măsurile!

Deci aveam mereu neplăceri din cauza soacrei. Deși e o bătrînă modestă, de țară... uite ce-mi făcea. Încît a trebuit să iau măsuri. Și într-o noapte, cînd totuși casa dormea, m-am sculat binișor, am ieșit pe furiș din cameră și am tăiat cu foarfecă toate rochiile soacrei. Ca să fie deasupra genunchiului.

Să se îmbrace și ea ca toată lumea!

V. Klimov